

**ОФЦІЙНІ ДОКУМЕНТИ
КОМІТЕТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
З ПИТАНЬ НАУКИ І ОСВІТИ**

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ НАУКИ І ОСВІТИ

*До протоколу № 14
від 16 квітня 2008 року*

РІШЕННЯ

«Про стан державного регулювання і управління у сфері розвитку, правової охорони і захисту інтелектуальної власності та інноваційної діяльності в Україні»

(в контексті парламентських слухань «Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування» (21 березня 2007 р.), слухань у Комітеті з питань науки і освіти «Інноваційна діяльність в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення» (29 листопада 2006 р.), парламентських слухань «Національна інноваційна система України: проблеми формування та реалізації» (20 червня 2007 р.))

Проаналізувавши інформацію Кабінету Міністрів України, міністерств, відомств, Фонду державного майна України, Національної академії наук (НАН) України про виконання рекомендацій парламентських слухань «Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування» (№ 8038/0/2–07 від 19.12.2007 р.), слухань у Комітеті з питань науки і освіти «Інноваційна діяльність в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення» (29 листопада 2006 р.), парламентських слухань «Національна інноваційна система України: проблеми формування та реалізації» (№ 8183/0/2–07 від 24.12.2007 р.), Звіт про результати аудиту ефективності діяльності Міністерства освіти і науки України з охорони інтелектуальної власності від 11 грудня 2007 р. № 6/30–2, «Звіт про результати аудиту використання у 2006–2007 роках коштів державного бюджету, виділених на сортовипробування та охорону прав на сорти рослин» (№ 03–505 від 06.03.2008 р.), «Звіт про результати аналізу ефективності формування і реалізації інноваційної політики в Україні» (№ 04–2123 від 25.11.2005 р.), Інформацію Головного контрольно-ревізійного управління України щодо перевірки ефективності використання коштів Державного бюджету України на розвиток інноваційної

діяльності (№ 06–11/420 від 01. 04. 2008 р.) та заслухавши доповідь Голови Комітету з питань науки і освіти В. І. Полохала, співдоповіді Першого заступника Міністра освіти і науки України О. П. Гребельника, Першого заступника Голови Державного агентства України з інвестицій та інновацій А. П. Зайця, виступи в обговоренні народних депутатів, керівників міністерств і відомств, наукових установ, судових і правоохоронних органів, враховуючи схвалення проекту рішення Комітету з питань науки і освіти, прийнятого за основу 11 березня 2008 року, Радою національної безпеки і оборони України, комітетами Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони, з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією, з питань економічної політики, з питань промислової і регуляторної політики та підприємництва, з питань податкової та митної політики, з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності, з питань культури і духовності, з питань транспорту і зв'язку, Спеціальною контрольною комісією з питань приватизації та врахувавши пропозиції висловлені ними, Комітет Верховної Ради України з питань науки і освіти відзначає, що центральними органами виконавчої влади здійснено певні заходи щодо виконання рішень парламентських слухань, розвитку інноваційної діяльності, підвищення рівня захисту прав інтелектуальної власності:

- Кабінетом Міністрів України прийнято ряд постанов щодо реєстрації об'єктів права інтелектуальної власності у митному реєстрі; порядку сплати зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності, затвердження стандарту оцінки майнових прав інтелектуальної власності;

- затверджено Типове положення про структурний підрозділ з питань трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності міністерства, іншого органу виконавчої влади, Національної та галузевих академій наук. Такі підрозділи утворені в 19 центральних органах виконавчої влади, Національній та галузевій академіях наук, а також у всіх обласних, Київській та Севастопольській міській державних адміністраціях;

- удосконалено організаційну структуру митних органів: у 27 митницях створено спеціальні підрозділи з питань інтелектуальної власності, введено в експлуатацію програмно-інформаційний комплекс «Митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності»;

- скорочено строки розгляду заявок на об'єкти промислової власності до 2 місяців для формальної експертизи та 16 місяців для кваліфікаційної;
- зросла кількість заявок, поданих від національних заявників за національною процедурою: на корисні моделі у 2007 р. у порівнянні з 2004 р. в 1,7 рази; на знаки для товарів та послуг – у 1,7 рази.

Проте через недостатню ефективність системи державного регулювання і управління у сферах інноваційної діяльності, правової охорони інтелектуальної власності, забезпечення необхідних умов для реалізації прав інтелектуальної власності, що склалась в країні, суттєвих позитивних змін у цій сфері не відбувається. Навпаки, проблеми, на які звертали увагу учасники зазначених слухань, ще більше загострилися.

Несформованість національної інноваційної системи, недостатня ефективність системи охорони та захисту прав інтелектуальної власності перешкоджає розвитку інноваційної діяльності, утворенню в Україні цивілізованого ринку інтелектуальної власності.

Однією з головних причин неефективності управління є розпорошення і дублювання управлінських функцій, зокрема організаційних, між кількома центральними органами виконавчої влади. На сьогодні три центральних органи виконавчої влади: Міністерство освіти і науки України, Державне агентство України з інвестицій та інновацій, Міністерство промислової політики України беруть участь у формуванні та забезпеченні реалізації державної інноваційної політики, не координуючи свої дії між собою. Крім того, відповідно до Указу Президента України від 23 жовтня 2000 року № 1159, завдання з розробки стратегії і механізмів реалізації державної інноваційної політики покладено на Міністерство економіки України.

Ще декілька міністерств і відомств (Міністерство аграрної політики України, Міністерство палива і енергетики України, Міністерство транспорту та зв'язку України, Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва) мають брати участь у реалізації державної політики у сфері інноваційної діяльності «в межах своєї компетенції», а на практиці – виконують покладені на них функції в автономному режимі, не орієнтуючись на пріоритети інноваційного розвитку України.

Не виконують свої функції щодо формування єдиної державної інноваційної політики створені консультативно-дорадчі органи: Національна

рада з інноваційного розвитку при Президенті України, Міжвідомча рада з питань інвестицій та інноваційного розвитку при Кабінеті Міністрів України, Комісія з організації діяльності технологічних парків та інноваційних структур інших типів (постійно діючий орган Кабінеті Міністрів України), Комісія з розроблення пропозицій щодо удосконалення системи державного управління в інноваційній сфері при Кабінеті Міністрів України.

Забезпечення реалізації політики у сфері охорони інтелектуальної власності в Україні характеризується відсутністю належної координації та недостатньою ефективністю у діяльності структур, які мають опікуватися питаннями розвитку інституту інтелектуальної власності, охороною і захистом її прав. Відповідні функції сьогодні частково виконують Міністерство освіти і науки України, Державний департамент інтелектуальної власності як його невід'ємна складова, Український інститут промислової власності. Крім того, функції щодо реалізації авторських і суміжних прав, здійснення заходів з захисту об'єктів інтелектуальної власності покладені також на Міністерство культури і туризму України. Водночас статус Департаменту інтелектуальної власності не узгоджується з вимогами Закону України «Про Кабінет Міністрів України», яким не передбачено утворення урядових органів. Все це негативно впливає на можливість своєчасного прийняття обґрунтованих рішень, адекватного реагування на виклики часу, вироблення комплексу назрілих інституційних, правових та економічних заходів щодо розвитку цивілізованого ринку інтелектуальної власності відповідно до національних цілей.

Значною мірою відповідальність за стан справ у сфері правової охорони інтелектуальної власності та розвитку інноваційної діяльності лягає на Міністерство освіти і науки (МОН) України, яке з 2000 року є головним центральним органом виконавчої влади у цих сферах, а також на Державне агентство України з інвестицій та інновацій (Держінвестицій), створене у грудні 2005р., як спеціально уповноважений орган виконавчої влади у сфері інноваційної діяльності. На жаль, через постійне обмеження Урядом повноважень у сфері інноваційної діяльності МОН України опікувався переважно питаннями освіти, а питання розвитку науково-технологічної та інноваційної діяльності, інституту інтелектуальної власності не були і, як свідчить розпорядження Кабінету Міністрів

України від 22 лютого 2008 р. № 336-р «Про схвалення пріоритетів діяльності міністерств на 2008 рік», не є пріоритетними в його діяльності.

Однією з причин зазначеного є також низька виконавча дисципліна міністерств і відомств, відсутність належного контролю з боку Кабінету Міністрів України, що призвело до невиконання значної частини стратегічних питань, заходів і пропозицій, визначених у Рекомендаціях комітетських та парламентських слухань.

Як наслідок неузгодженості дій міністерств і відомств, нескоординовано працюють їх підрозділи в регіонах. Так в ряді областей діють Центри науково-технічної та економічної інформації МОН України, Наукові центри НАН України і МОН України, регіональні відділення Державної інноваційної фінансово-кредитної установи, за бюджетні кошти Держінвестицій створені нові регіональні центри інноваційного розвитку.

Все це лише поглибило кризу системи державного управління інноваційною діяльністю в Україні, сприяло посиленню зарегульованості цієї галузі з боку держави та неефективному використанню коштів Державного бюджету України.

Перевірка ефективності використання коштів Державного бюджету, виділених Держінвестицій на розвиток інноваційної діяльності, здійснена Головним контрольно-ревізійним управлінням України, засвідчила збитковість вкладання Державною інноваційною кредитно-фінансовою установою у 2006 році державних коштів у довгострокові фінансові інвестиції, неналежне супроводження реалізації інноваційних і інвестиційних проектів та інші системні недоліки в управлінні державними ресурсами.

Державною інноваційною фінансово-кредитною установою не отримано жодної гривни дивідендів від Українського банку реконструкції та розвитку, до статутного фонду якого спрямовано 72 млн. грн., в тому числі у 2007 році – 40 млн. гривень.

За останні 4 роки показники впровадження інновацій в українській економіці залишаються незмінними, а деякі – навіть зменшуються. Таким чином ми маємо в Україні невідповідність між збільшенням витрат державних ресурсів (як організаційних так і фінансових) на інноваційну сферу та зменшенням загальних статистичних показників впровадження інновацій, що свідчить про низьку ефективність реалізації державної інноваційної політики, її декларативність, безсистемність і непослідов-

ність. На це ще у 2005 р. звертала увагу Рахункова палата України (Звіт про результати аналізу ефективності формування і реалізації інноваційної політики в Україні).

Руйнується державна система науково-технічної інформації України. Зазнали суттєвих втрат регіональні Центри науково-технічної та економічної інформації. У ряді областей їх інформаційні фонди разом з приміщеннями центрів передано до складу бібліотек вищих навчальних закладів, що обмежує доступ до науково-технічної та економічної інформації суб'єктів інноваційної діяльності.

Повільно розгортається діяльність підрозділів з питань трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності в органах виконавчої влади, бюджетних установах, організаціях та на підприємствах, діяльність яких пов'язана з використанням об'єктів промислової власності.

Через недостатню наполегливість Міністерства освіти і науки України, Державної митної служби України, відсутність підтримки з боку Міністерства фінансів України не вирішені питання щодо фінансування заходів у сфері трансферу технологій, організації управління та розвитку інфраструктури у сфері правової охорони та захисту прав інтелектуальної власності: запровадження у структурі Державного департаменту інтелектуальної власності посад державних інспекторів в усіх регіонах України; розширення штатної чисельності підрозділу з питань захисту прав інтелектуальної власності Державної митної служби України; удосконалення діяльності регіональних центрів науково-технічної та економічної інформації щодо надання інформаційних і консультативних послуг з питань інтелектуальної власності; функціонування Державної патентної бібліотеки та її регіональних відділень.

В Україні не створено ефективної системи збору та виплати винагороди авторам, виконавцям, виробникам фонограм, що суттєво спотворює розвиток ринку авторського права та суміжних прав. Внаслідок недосконалого законодавства та відсутності належного контролю мають місце суттєві порушення у діяльності організацій колективного управління, які повинні відігравати визначальну роль в охороні авторського права і суміжних прав. За даними Рахункової палати України в державі щороку збирається лише близько 30 млн. грн. винагороди, що за оцінками експертів складає тільки 3 % потенційної суми надходжень. Тривалий час до

Верховної Ради України не вносяться в цьому напрямку необхідні проекти законодавчих актів.

До бюджету не надходить значна частина податків, що мають сплачувати гастролюючі виконавські колективи й окремі виконавці. Нехтуються норми закону, зухвало зневажають інтереси вітчизняної культури і авторів ділки тіншової індустрії з численних казино, нічних клубів, студій звукозапису. Останні фактично перебувають поза правовим полем відносин з авторами, державними інституціями, що викликає справедливі нарікання з боку авторів і виконавців, творчих спілок та творчої інтелігенції.

До Верховної Ради України не внесено для ратифікації Угоду про створення Українського науково-технологічного центру, проекти законів щодо приведення національного законодавства у сфері інтелектуальної власності у відповідність до Цивільного кодексу України, (що згідно Прикінцевих та перехідних положень кодексу мало бути зроблено ще до 1 квітня 2003 р.) та законодавства Європейського Союзу, запровадження відповідальності за подання заявок в іноземні держави без попереднього подання таких заявок в Україні, охорони комерційної таємниці, раціоналізаторських пропозицій, баз даних, порід тварин. МОН України не здійснюється в необхідній мірі аналіз ефективності законодавства у сфері охорони інтелектуальної власності та його правозастосування з внесенням відповідних змін до законодавства.

Не розроблено систему економічних стимулів (податкових, кредитних, страхових) щодо створення та комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності з метою формування ринку цих об'єктів. Зокрема, не визначені мінімальні ставки винагороди винахідникам, авторам за використання об'єктів прав промислової власності, технологій; не запроваджені механізми державної підтримки патентування вітчизняних об'єктів інтелектуальної власності в іноземних державах, створених за рахунок бюджетних коштів; відсутня методика визначення розміру шкоди, завданої порушенням прав на об'єкти права інтелектуальної власності; незважаючи на неодноразові доручення Кабінету Міністрів України, Фонд державного майна України не затвердив методику вартісної оцінки прав інтелектуальної власності.

Як наслідок, неухильно зменшується чисельність творців об'єктів права промислової власності (винахідників і раціоналізаторів) як в цілому

по економіці, так і у промисловості та більшості її галузей. Загальна чисельність творців у 2001–2006 рр. скоротилася на 13,8 %, у промисловості – на 40,7 %, у легкій – в 14,2 рази, у хімічній та нафтохімічній промисловості – на 37,2 %, у металургії – на 34,8 %, у машинобудуванні – 21,6 %, у виробництві електричного, електронного та оптичного устаткування – на 30,5 %. Водночас продовжується тенденція зменшення поданих до Державного департаменту інтелектуальної власності заявок на винаходи від національних заявників – порівняно з 2005 р. їх кількість зменшилася на 3 %. На 19,8 % зменшилась кількість винаходів, використаних у виробничому процесі.

Протягом останніх років спостерігається зменшення кількості впроваджених у виробництво раціоналізаторських пропозицій: у порівнянні з 2005 р. їх число зменшилося на 5,5 %, з 2004 р. – на 10 %, з 2003 р. – на 13 %, з 2002 р. – на 22 %, з 2001 р. – на 26 %.

Замість здійснення заходів із стимулювання винахідницької активності, розвитку ринку інтелектуальної власності, наукоємної продукції Кабінетом Міністрів України, з ініціативи Міністерства економіки України та Державного департаменту інтелектуальної власності прийнято постанову № 1148 від 19 вересня 2007 р. за якою витрати підприємств на отримання та підтримання чинності патентів на винаходи, корисні моделі збільшуються до 35 разів (юридичні особи мають сплачувати не 496 грн., як раніше, а 9100 грн.) та перевищують в 1,5–3,5 рази відповідні витрати підприємств європейських країн, зокрема, Великобританії, Німеччини, Франції, Іспанії, в 3,7 рази більші ніж у Вірменії (член СОТ з 2003 р.) та 1,5 рази більші ніж у Молдові (член СОТ з 2001 р.). Пільги щодо сплати зборів для неприбуткових установ було внесено лише після відповідних звернень державних академій наук, вищих навчальних закладів, інших установ.

На думку зазначених установ та організацій Уряду було запропоновано не оптимальне рішення щодо змін ставок зборів з метою приведення законодавства відповідно до вимог СОТ, яке не враховує, зокрема, досвід інших країн СНД – членів СОТ, та може призвести до незворотної втрати підприємствами України значної частини винаходів, експансії та монополізації національного ринку іноземними патентовласниками, перерозподілу інтелектуальної власності на користь фізичних осіб, для яких встановлені пільги.

Реалізація цієї постанови посилить негативний вплив на результативність винахідницької діяльності, гальмуватиме науково-технологічний розвиток, негативно позначиться на технологічній та економічній безпеці держави.

Водночас іншою Постановою Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2007 року № 1154 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2002 р. № 1183» збільшено розмір зборів за реєстрацію сорту рослин у 14 разів, за підтримання сорту — в 59 разів, чинності патенту, що посвідчує набуття майнових прав — у 136 разів.

Відповідно до рішення Міжвідомчої комісії з питань науково-технологічної безпеки при Раді національної безпеки і оборони України від 14 листопада 2007 р., звернень наукових установ та організацій прийняття зазначеної постанови Уряду створює серйозні перешкоди та негативні умови для розвитку селекційної справи у вітчизняних наукових установах і вищих навчальних закладах. Слід очікувати втрату ряду сортів, що належать державі та підтримуються в силі бюджетними установами, а також призупинення подання нових заявок. Водночас особливу небезпеку для економіки держави становить несанкціоноване використання незареєстрованих трансгенних сортів рослин, точні масштаби поширення яких в Україні невідомі.

Мінагрополітики не забезпечує виконання повноважень, визначених йому Законом України «Про охорону прав на сорти рослин» в частині організації і контролю виконання цього Закону по реалізації державної політики у сфері охорони прав на сорти рослин та заборони поширення в Україні сортів, не внесених в Реєстр сортів.

Суттєвих змін потребує система фінансування діяльності у сфері охорони інтелектуальної власності. Відповідно до звіту Рахункової палати України про результати аудиту ефективності діяльності МОН України з охорони інтелектуальної власності від 11 грудня 2007 р. № 6/30–2 кошти на виконання заходів, пов'язаних з охороною інтелектуальної власності, використовувалися з серйозними порушеннями. Причина зазначеного у непрозорій системі фінансування у сфері інтелектуальної власності в Україні та відсутності належного контролю з боку відповідних органів державної влади, зокрема, МОН України, Державного департаменту інтелектуальної власності.

Набуло поширення отримання охоронних документів на корисні моделі, промислові зразки для патентування відомих технічних рішень, форм, позначень з метою обмеження діяльності інших осіб на застосування таких об'єктів, реєстрація в якості промислових зразків, торговельних марок відомих у світі брендів, що фактично призводить до легалізації піратства. Внаслідок не прийняття протягом багатьох років підзаконних актів щодо охорони прав на зазначення походження товарів, відбулася монополізація (шляхом отримання свідоцтв на торговельні марки) окремими приватними підприємствами назв відомих мінеральних вод, вин.

Бездіяльність органів виконавчої влади практично призводить до втрати інтелектуальних здобутків у науково-технічній сфері. До цього часу в установах, організаціях, підприємствах не проведено інвентаризацію винаходів колишнього СРСР із грифами «Для службового користування» («ДСК») і таємних (близько 250 тис.), що належать українським заявникам, не визначені особливості їх розсекречування, зняття грифу «ДСК». Враховуючи, що відомості про зазначені винаходи не були офіційно опубліковані, актуальним є розгляд можливостей їх використання, в тому числі перетворення у патенти України з метою комерціалізації. Це вагомий резерв для інноваційного розвитку держави. Адже сьогодні в Україні є чинними лише 20,7 тис. 20-річних патентів на винаходи, з яких 40 % належать іноземним заявникам.

Має місце неконтрольована передача наукових і конструкторських розробок за кордон, виток з України вітчизняних заявок на перспективні винаходи.

Не врегульовано питання щодо затвердження мінімальних ставок винагороди авторам технологій, цільового субсидіювання трансферу технологій, введення державного реєстру договорів про трансфер технологій, відповідальності за подання заявок до патентних відомств іноземних держав без попереднього подання їх в Україну, не здійснюється відповідний аналіз заявок, поданих в Україні та до іноземних країн. Повільно здійснюється реалізація положень Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій».

Тривають негативні тенденції у приватизації об'єктів науково-технічної сфери, які продаються практично за безцінь, без врахування вартості нематеріальних активів, що суперечить ст. 7 Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні».

Так, за даними Фонду державного майна України у 2005–2007 роках було приватизовано шість об'єктів науково-технічної сфери, три з них продано за ціною, що в кілька разів нижча їх номінальної вартості. Це, зокрема Спеціальне конструкторське бюро мікроелектроніки в приладобудуванні, Український НДІ сільськогосподарського машинобудування, Проектно-вишукувальний інститут «Кіровоградагропроект».

Всупереч чинному законодавству продовжується практика необґрунтованого включення до переліку підприємств, що підлягають приватизації, стратегічно важливих для економіки і безпеки держави науково-дослідних установ. Так до об'єктів, що підлягають приватизації у 2008 році, включено Науково-дослідний інститут електромеханічних приладів, який є єдиним провідним підприємством в Україні та СНД по створенню унікальної високотехнологічної апаратури реєстрації, обробки і передачі інформації. Поширюється практика рейдерських атак та спроби перепрофілювання високотехнологічних науко-виробничих комплексів. Характерним прикладом цього є одне з кращих підприємств електронної галузі Науково-виробниче підприємство «Сатурн», яке володіє унікальними технологіями у галузі радіометрії та телекомунікації.

Приватизація багатьох об'єктів науково-технічної сфери призводить до втрати унікальних напрацювань та наукових шкіл, що формувалися десятиліттями, і фактично в повному обсязі вже ніколи не зможуть бути відтворені.

Взагалі частка нематеріальних активів у балансі промислових підприємств та в цілому по економіці України знижується і за звітністю є меншою за 1 %. Водночас в Державному реєстрі суб'єктів оціночної діяльності, який веде Фонд державного майна України, зареєстровано більше шестисот оцінювачів за спеціалізацією 2.2 «Оцінка прав на об'єкти інтелектуальної власності».

Відсутня координація дій правоохоронних та контролюючих органів (МОН України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Генеральної прокуратури України, Державної податкової адміністрації України, Антимонопольного комітету України, Державної митної служби України тощо) по боротьбі з піратством у сфері інтелектуальної власності. Це призводить до зростання рівня правопорушень, контрафакції та піратства.

Аналіз криміногенної ситуації, проведений МВС України, свідчить про появу нових форм вчинення злочинів у сфері інтелектуальної власності. Останнім часом широкого поширення набули факти незаконного розповсюдження творів в мережі Інтернет, а також порушення авторського права і суміжних прав під час їх публічного сповіщення у громадських місцях, закладах торгівлі, харчування тощо. За даними Міжнародного альянсу інтелектуальної власності (ІПА) Україна включена до списку пріоритетного спостереження (список 301) як країна з високим рівнем піратства (в 2007 р. рівень комп'ютерного піратства склав 84 % і є одним з найвищих у світі).

Однією з причин, що стримує суттєве обмеження загального рівня піратства в Україні є недостатньо ефективне застосування покарань, передбачених чинним законодавством за вчинення правопорушень у сфері інтелектуальної власності.

Вивчення результатів судового розгляду кримінальних справ та адміністративних протоколів свідчить про застосування судами покарань, неадекватних завданям матеріальним збиткам та суспільній небезпеці даних порушень.

Так середній розмір штрафів, які застосовуються судами за вчинення адмінправопорушень у цій сфері складає лише 230 грн., хоча санкціями відповідних статей Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачені штрафи до 3,4 тис. грн. Середній розмір штрафів, які застосовуються у вигляді покарання за вчинення злочинів, пов'язаних з незаконним виробництвом компакт-дисків, складає 1800 грн., хоча законодавчо передбачені штрафи у розмірі від 17 до 85 тис. грн. Таким чином склалася ситуація, коли розміри штрафних санкцій, які застосовуються судами, є неадекватними розмірам завданих матеріальних збитків та не виконують функцію покарання.

На розгляд Верховної Ради України до цього часу не внесено проект Концепції розвитку національної інноваційної системи України (подібні стратегічні документи вже декілька років діють в Росії, Казахстані, Білорусі та інших державах). Не прийнято Податковий кодекс України, в якому мають бути передбачені окремі положення стосовно стимулювання інноваційної діяльності.

Внаслідок чисельних бюрократичних перепон з боку виконавчої влади практично призупинено діяльність технологічних парків. За останні

три роки затверджено тільки два інноваційних проекти технологічних парків, з 16 нових технопарків зареєстровано лише 11. Із 34 профінансованих у 2007 р. Держінвестицій проектів лише 4 інноваційні проекти та 3 проекти технологічних парків, а всі інші — звичайні інвестиційні проекти.

Вступ України до СОТ створює нові виклики інноваційній безпеці України. Так, згідно аналізу Національного інституту проблем міжнародної безпеки зі вступом до СОТ українське інноваційне законодавство не орієнтоване на функціонування економіки в жорсткому конкурентному середовищі. Слід очікувати загострення конкуренції на внутрішньому ринку високотехнологічної продукції, що негативно відіб'ється на фінансових результатах та інвестиційних можливостях вітчизняних високотехнологічних підприємств. Може статися консервація енергоємної структури економіки.

Система державного управління у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності потребує створення нової інфраструктури, систематизації державних управлінських функцій в цій сфері, адекватного їх перерозподілу між органами виконавчої влади, реалізації напрацьованих раніше заходів та норм законодавства щодо стимулювання інноваційної діяльності, дію яких призупинено.

Зазначене вище свідчить, що негативні явища у сфері інноваційної діяльності, правової охорони та захисту інтелектуальної власності потребують вжиття невідкладних заходів як з боку вищого політичного керівництва держави, так і органів виконавчої влади на всіх рівнях.

Комітет Верховної Ради України з питань науки і освіти вирішив:

1. Взяти до відома висловлені у виступах та в обговоренні оцінки стану державного регулювання і управління у сфері розвитку, правової охорони і захисту інтелектуальної власності та інноваційної діяльності в Україні, виконання рекомендацій парламентських слухань «Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування,» слухань у Комітеті з питань науки і освіти «Інноваційна діяльність в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення», парламентських слухань «Національна інноваційна система України: проблеми формування та реалізації.»

2. Враховуючи, що більша частина заходів, передбачених рекомендаціями комітетських та парламентських слухань не виконана, продовжити термін контролю за їх виконанням до 1 листопада 2008 року.

3. Рекомендувати Кабінету Міністрів України:

1). Вжити невідкладних заходів щодо реформування системи державного регулювання і управління у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності, правової охорони і захисту інтелектуальної власності з метою проведення єдиної науково-технічної та інноваційної політики, ефективного використання бюджетних коштів для реалізації інноваційних проектів і програм, функціонування системи правової охорони інтелектуальної власності, підвищення відповідальності за реалізацію державної політики у зазначених сферах відповідно до статті 28 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», статті 9 Закону України «Про інноваційну діяльність», статті 3 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», статті 2 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки», статті 2 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», статті 4 Закону України «Про авторське право і суміжні права».

Розглянути питання щодо:

– створення єдиного центрального органу виконавчої влади у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності замість існуючих структур з метою здійснення єдиної науково-технічної та інноваційної політики, ефективної державної підтримки і використання бюджетних коштів для реалізації перспективних інноваційних проектів і програм;

– підвищення ефективності функціонування консультативно-дорадчих органів у сфері інноваційної діяльності та скорочення їх кількості;

– надання Центрам науково-технічної та економічної інформації повноважень з координації діяльності в регіонах з питань трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності.

2). У сфері державного управління, законодавчого регулювання створення та використання об'єктів права інтелектуальної власності, забезпечення їх комерціалізації:

2.1. Прискорити внесення до Верховної Ради України законопроектів щодо приведення законодавства України у сфері інтелектуальної власності у відповідність до Цивільного кодексу України та законодавства ЄС;

2.2. Розробити і подати у 2008 році до Верховної Ради України проекти законів України:

«Про охорону прав на породи тварин»;

«Про комерційну таємницю»;

«Про раціоналізаторську діяльність»;

«Про приєднання України до Локарнської угоди про заснування Міжнародної класифікації промислових зразків»;

«Про приєднання України до Страсбурзької угоди про Міжнародну патентну класифікацію»;

«Про приєднання України до Віденської угоди про Міжнародну класифікацію зображувальних елементів знаків»;

«Про ратифікацію Сінгапурського договору про право з торговельних марок».

«Про особливості приватизації об'єктів науково-технічної сфери».

2.3. Передбачити законодавче врегулювання питання щодо посилення відповідальності за подання заявок на винаходи і корисні моделі в іноземні держави без попереднього подання таких заявок в Україні;

2.4. В рамках виконання плану заходів щодо реалізації загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу внести зміни до законодавства з питань правової охорони нових сортів рослин, насінництва, адміністративної, цивільної та кримінальної відповідальності за порушення прав з дотриманням положень Міжнародної конвенції з охорони нових сортів рослин (Конвенції UPOV) у редакції 1991 року;

2.5. З метою посилення захисту прав інтелектуальної власності та протидії легалізації контрафактної продукції внести зміни до Закону України «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних» та постанови Кабінету Міністрів України від 13.10.2000 р. № 1555 «Про затвердження положень з питань розповсюдження примірників аудіовізуальних творів та фонограм» щодо запровадження контролю зі сторони суб'єктів авторського права і суміжних прав за видачею контрольних марок;

2.6. Посилити контроль за використанням коштів на функціонування державної системи охорони інтелектуальної власності. При перевірках відповідними державними органами діяльності органів та установ, що входять до системи правової охорони інтелектуальної власності, згідно статті 10 Закону України «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні», інших законодавчих актів залучати фахівців з питань інтелектуальної власності з галузевих міністерств, державних академій наук, громадських організацій.

2.7. Внести зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2007 р. № 1154 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2002 р. № 1183» щодо встановлення ставок зборів для неприбуткових організацій у розмірі 10 % від запроваджених, а також у сумі 5 % ставок за підтримання чинності патенту на сорт рослин та права на поширення сорту рослин; визначити строк набуття чинності зазначеної постанови через п'ять років після вступу України до СОТ;

2.8. Переглянути постанову Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2007 р. № 1148 «Про внесення змін до Порядку сплати зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності» з метою встановлення ставок зборів, реальних для сплати підприємствами України. З цією метою:

з залученням відповідних державних контролюючих органів, фахівців у сфері охорони інтелектуальної власності галузевих міністерств, державних академій наук провести перевірку видатків, що здійснюються за рахунок зборів з метою їх оптимізації та вироблення обґрунтованих ставок зборів;

розглянути питання про внесення змін до зазначеної постанови щодо набуття її чинності через п'ять років після вступу України до СОТ, а також про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2004 р. № 1716 стосовно уточнення принципів розподілу країн на дві групи платників зборів;

2.9. Прискорити розроблення та прийняття проектів постанов Кабінету Міністрів України, необхідних для практичного запровадження механізму трансферу технологій відповідно до Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій»;

2.10. Зобов'язати Фонд державного майна України проводити обов'язкову оцінку нематеріальних активів (об'єктів права інтелектуальної власності) при приватизації та продажу об'єктів державної власності, прискорити розробку та затвердження Методики вартісної оцінки прав інтелектуальної власності;

2.11. Забезпечити проведення інвентаризації винаходів колишнього СРСР із грифами «Для службового користування» і таємних, що належать українським заявникам, та здійснити аналіз щодо можливостей їх використання, у тому числі шляхом перетворення у патенти України та подальшої комерціалізації;

2.12. Поетапно створити національну мережу комерціалізації та трансферу технологій і інновацій, включаючи регіональні центри НАН України та Міністерства освіти і науки України;

2.13. Запровадити базу даних «Перспективні винаходи» та форму державної статистичної звітності стосовно використання об'єктів права інтелектуальної власності в економіці України (форма 4-нт (перелік));

2.14. Розробити методичні рекомендації щодо виплати винагороди авторам об'єктів промислової власності;

2.15. Запровадити державне статистичне спостереження:

у наукових і науково-технічних організаціях щодо створення ними нових видів техніки, технологій і матеріалів, на які є дослідна технологічна документація, виготовлені і випробувані дослідні зразки. Організувати реєстрацію цих видів техніки, технологій і матеріалів, сприяти їхній подальшій комерціалізації та використанню в господарському обігу і міжнародному трансфері технологій;

додаткових показників для визначення рівня функціонування національної інноваційної системи та інноваційної активності економіки в Україні, що відповідають системі індикаторів Європейського інноваційного табло (European Innovation Scoreboard (EIS), які використовуються для оцінювання та порівняння стану інноваційної активності в країнах ЄС;

використання промислової власності за окремими об'єктами права промислової власності; договорів про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності стосовно окремих об'єктів права інтелектуальної власності;

2.16. Забезпечити розробку, з урахуванням досвіду іноземних країн, методики оцінки рівня піратства щодо використання різних об'єктів права інтелектуальної власності;

2.17. Внести зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 19.08.2002 р. № 1215 «Про утворення Державної патентної бібліотеки» щодо визначення додатковим джерелом фінансування Державної патентної бібліотеки та її філіалів коштів від зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності;

2.18. Здійснити дослідження впливу на економіку України виробництв, що базуються на використанні об'єктів авторського права і суміжних прав та до 1 серпня 2008 р. надати його результати до Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти.

2.19. Передбачити створення відкритої бази даних рішень Апеляційної палати Державного департаменту інтелектуальної власності;

2.20. Відкрити безкоштовний доступ до бази даних Укрпатенту «Зареєстровані в Україні знаки для товарів і послуг».

3). У напрямках створення ефективних механізмів розвитку інноваційної діяльності та інституту інтелектуальної власності:

3.1. Прискорити внесення до Верховної Ради України проекту Концепції розвитку національної інноваційної системи України;

3.2. Розробити та внести на розгляд Верховної Ради України Програму розвитку державної системи охорони інтелектуальної власності в Україні до 2012 р. Залучити до її розробки відповідні міністерства і відомства, наукові установи та організації, забезпечити її обговорення громадськістю;

3.3. Підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України зміни до Закону України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» в частині перегляду та корегування пріоритетних напрямів інноваційного розвитку;

3.4. Впровадити в національне законодавство норми і правила угод СОТ з метою запровадження механізмів державного субсидіювання високотехнологічного сектору економіки (субсидії регіонального розвитку, субсидії на проведення НДДКР, субсидії на програми реструктуризації тощо), зокрема, Угоди «Про субсидії на компенсаційні заходи» (Угоди СКЗ) щодо політики субсидіювання;

3.5. Прискорити подання до Верховної Ради України Податкового кодексу України, в якому передбачити надання ряду фіскальних преференцій суб'єктам інноваційної діяльності;

3.6. Запропонувати у складі Державного бюджету України окрему бюджетну програму «Бюджет інноваційного розвитку», в якій передбачити видатки на «Державне замовлення на інноваційну продукцію», «Розвиток інноваційної інфраструктури», «Державна підтримка діяльності технологічних парків»;

3.7. Прискорити підготовку та подання до Верховної Ради України проектів законів щодо розвитку національної системи науково-технічної інформації та внесення змін до деяких законів України з стимулювання інноваційної діяльності;

3.8. Організувати проведення дослідження «Перспективи України в інноваційному середовищі Європи» із залученням фахівців наукових

установ НАН України, інших державних академій наук, вищих навчальних закладів;

3.9. З метою здійснення заходів з організації підвищення кваліфікації державних службовців затвердити Концепцію Державної програми перепідготовки спеціалістів органів державної влади у сфері інноваційної та інвестиційної діяльності;

3.10. Організувати здійснення пілотного проекту щодо відпрацювання організаційно-економічного механізму створення регіональної інноваційної системи на прикладі двох-трьох регіонів, залучивши до цієї роботи фахівців НАН України, Академії правових наук України, МОН України та Міністерства регіонального розвитку та будівництва України;

3.11. З метою прискорення інноваційного розвитку економіки та формування стратегічних пріоритетних напрямів інноваційної діяльності, збереження та зміцнення науково-технічного потенціалу, зокрема стимулювання розробки національних програмних продуктів та діяльності в Україні вітчизняних програмістів, підтримати створення інноваційних структур випереджувального розвитку, зокрема «ІТ – Поліс», Програмних кластерів в рамках пілотних проектів та інших типів цих структур, поклавши в основу оплати діяльності працівників інноваційних структур механізм роялті за впровадження об'єктів інтелектуальної власності та звільнення від оподаткування Програмних кластерів у продовж перших трьох років їх діяльності;

3.12. Розробити нові принципи і підходи до проведення науково-технічної (патентної) експертизи об'єктів права промислової власності, враховуючи пріоритетні напрями розвитку науки і техніки, інноваційної діяльності;

3.13. Привести у відповідність до статті 4 Закону України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» порядок реєстрації технопарків, спростити процедуру експертизи та реєстрації інноваційних проектів, у тому числі проектів технологічних парків;

3.14. Вирішити на законодавчому рівні питання щодо включення до переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації ВАТ «Науково-дослідний інститут електромеханічних приладів».

4. Підкомітетам з питань інтелектуальної власності та інноваційної діяльності, науки Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти:

– з метою посилення координаційних та контрольних функцій щодо реалізації законодавчих актів з питань розвитку науково-технологічної та інноваційної діяльності, забезпечення правової охорони та захисту прав інтелектуальної власності, підготовки та подання висновків і рекомендацій із зазначених питань на розгляд Верховної Ради України, запровадження дієвого громадського контролю за застосуванням положень законодавства у сфері інноваційної діяльності та інтелектуальної власності внести пропозиції щодо створення при Верховній Раді України консультативної ради з питань формування національної інноваційної системи, розвитку ринку інтелектуальної власності;

– провести у третьому кварталі 2008 року комітетські слухання з питань ефективності застосування законодавства України у сфері авторського права і суміжних прав;

– прискорити внесення до Верховної Ради України проекту Закону України «Про особливості введення в цивільний оборот об'єктів права інтелектуальної власності, створених з використанням коштів державного та/або місцевих бюджетів, спеціальних та державних фондів цільового призначення»;

– прискорити розгляд та прийняття проекту Закону України «Про венчурну діяльність в інноваційній сфері»;

– розглянути питання про внесення змін до законів України щодо вдосконалення судового захисту прав інтелектуальної власності, зокрема стосовно розподілу повноважень між судами та визначення підсудності;

– з метою запровадження дієвого контролю за діяльністю організацій колективного управління, уточнення порядку створення та звітності таких організацій розглянути питання про законодавче врегулювання колективного управління правами на твори, виконання, фонограми, відеограми.

5. Контроль за виконанням рішення Комітету покласти на заступника голови Комітету Давимуку С. А., голів підкомітетів з питань інтелектуальної власності та інноваційної діяльності Жванію Д. В., з питань науки Зубця М. В.

Голова Комітету

В. І. Полохало

**РЕКОМЕНДАЦІЇ КРУГЛОГО СТОЛУ
«ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ
У СФЕРІ НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ
В АНТИКРИЗОВОМУ КОНТЕКСТІ»,
проведеного 9 грудня 2008 року**

Розглянувши проблеми розвитку наукової та інноваційної діяльності в Україні в антикризовому контексті та враховуючи пропозиції, висловлені під час обговорення керівниками наукових установ та вищих навчальних закладів, представниками органів державного управління, підприємств та бізнесу і виходячи з Рішення Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти від 16 квітня 2008 р. «Про стан державного регулювання і управління у сфері розвитку, правової охорони і захисту інтелектуальної власності та інноваційної діяльності в Україні» (в контексті парламентських слухань «Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування» (21 березня 2007 р.), слухань у Комітеті з питань науки і освіти «Інноваційна діяльність в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення» (29 листопада 2006 р.), парламентських слухань «Національна інноваційна система України: проблеми формування та реалізації» (20 червня 2007 р.)), учасники круглого столу рекомендують:

І. Верховній Раді України:

При формування антикризових заходів, засад зовнішньої і внутрішньої політики, планів соціально-економічного розвитку України, проектів Державного бюджету України, у тому числі на 2009 рік, виходити з світових тенденцій та закономірностей щодо визначальної ролі науково-технічного потенціалу у зростанні економіки держави, розвитку її інноваційної системи та підвищенні якості життя людей. У зв'язку з цим визначити розвиток науково-технічної та інноваційної діяльності як пріоритетну сферу і здійснити першочергові заходи:

1) Провести у березні 2009 року День Уряду України з питання реалізації законодавства України у сфері науково-технічної та інноваційної

діяльності, формування національної інноваційної системи в умовах кризи.

2) Розробити і затвердити у першому півріччі 2009 року Стратегію інноваційного розвитку України до 2020 року;

3) Прискорити прийняття законів України «Про наукові парки», «Про особливості введення в цивільний оборот об'єктів права інтелектуальної власності, створених з використанням коштів державного та/або місцевих бюджетів, спеціальних та державних фондів цільового призначення», «Про охорону прав на наукові відкриття», «Про охорону прав на комерційну таємницю», змін до законів України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про вищу освіту», «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», «Про інноваційну діяльність» та «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності»;

4) Передбачити у проекті Податкового кодексу України, а також при внесенні змін до податкового законодавства надання фіскальних преференцій для суб'єктів інноваційної діяльності та створення ефективних економічних умов розвитку інноваційної інфраструктури в Україні.

5) Передбачати в Державному бюджеті на 2009 р. та наступні роки ефективні фінансові видатки щодо залучення науково-технічного потенціалу до реалізації антикризових заходів, інноваційного розвитку економіки, створення інноваційної інфраструктури та видатки на фінансову підтримку відібраних на конкурсних засадах інноваційних проектів, у тому числі наукових та технологічних парків, компенсацію відсотків за кредитами, що залучаються для їх реалізації, та кошти на створення і функціонування державних венчурних фондів.

II. Кабінету Міністрів України:

1. При прийнятті проекту Державного бюджету України на 2009 рік виходити з необхідності підвищення ролі науково-технічного потенціалу та його активізації в питаннях подолання кризи, створення інноваційних факторів конкурентної економіки, формування ринку інтелектуальної власності з випуску наукоємної продукції та надання послуг, у зв'язку з цим:

– довести видатки загального фонду Державного бюджету України на 2009 рік щодо фінансування науково-технічної сфери України до рівня 0,6 % ВВП.

– збільшити фінансування Державного фонду фундаментальних досліджень (ДФФД) України до 50 млн. гривень (згідно законодавства фінансування ДФФД має здійснюватися на рівні 0,01 % ВВП);

– здійснити у повному обсязі, як це передбачено відповідними рішеннями Уряду України, фінансування державних науково-технічних цільових програм, зокрема «Наука в університетах», «Прогнозування науково-технічного розвитку на 2008–2012 роки», «Мікроелектронних технологій, організації серійного випуску приладів і систем на їх основі на 2008–2011 роки», «Фундаментальних і прикладних досліджень з проблем використання ядерних матеріалів, ядерних і радіаційних технологій у сфері розвитку галузей економіки на 2004–2010 роки», «Розробка і впровадження енергозберігаючих світлодіодних джерел світла та освітлювальних систем на їх основі», «Розроблення і створення сенсорних наукоємних продуктів на 2008–2012 роки», «Образний комп'ютер»;

– затвердити державну цільову науково-технічну програму розвитку нанотехнологій на 2009–2013 роки, як фундамент розвитку нових підходів до технологічного та інноваційного розвитку держави;

– передбачити механізм залучення коштів Державної інноваційної фінансово-кредитної установи, що повернуті за інноваційними проектами, профінансованими Державним інноваційним фондом України на реалізацію інноваційних проектів, в першу чергу проектів технологічних парків;

– сформуванню державне замовлення на 2009 рік на створення інноваційної продукції, за перспективними вітчизняними винаходами, та їх доведення до стану впровадження;

– сформуванню бюджетну програму по кредитуванню науково-технічних та інноваційних проектів, у тому числі проектів наукових та технологічних парків.

2. Забезпечити:

а) внесення до 20 січня 2009 року до Верховної Ради України проекту Концепції розвитку національної інноваційної системи України;

б) виконання положення чинних законодавчих актів та урядових рішень щодо підтримки інноваційної діяльності, зокрема положень Законів України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», «Про інноваційну діяльність», Державної цільової науково-технічної програми «Наука в університетах» на 2008–2012 роки,

постанови Кабінету Міністрів України від 14 травня 2008 р. № 447 «Про затвердження Державної цільової економічної програми «Створення інноваційної інфраструктури в Україні», на 2009–2013 роки»;

в) узгодити положення законів України «Про вищу освіту», «Про наукову та науково-технічну діяльність» з положеннями Бюджетного, Податкового, Митного кодексів України, іншими нормативними актами передбачивши:

– звільнення інвестицій в науку, що надходять від суб'єктів недержавної форми власності, від сплати ПДВ;

– відокремлення коштів спеціального фонду від коштів загального фонду і утримання їх на рахунках комерційних банків. Державному казначейству залишити тільки функції контролю за витратами суто бюджетних коштів;

– можливість створення університетами IV рівня акредитації та науковими установами Національної академії наук України та галузевих академій наук госпрозрахункових науково-дослідних інститутів, лабораторій, центрів, комплексів з частковими правами юридичної особи, у тому числі з можливістю відкриття рахунку у комерційному банку;

г) з метою комплексного підходу до формування і реалізації державної інноваційної політики, створення національної інноваційної системи вдосконалити систему державного управління науково-технічною та інноваційною сферою, забезпечити координацію дій регіональних органів виконавчої влади щодо реалізації регіональної інноваційної політики.

3. Скасувати тендерні процедури та митні збори на ввіз в Україну наукового обладнання, що не виробляється в Україні, для виконання наукових досліджень у вищих навчальних закладах та установах Національної академії наук та галузевих академій наук України.

4. Скасувати тендерні процедури при закупівлі науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, що пройшли конкурсний відбір згідно з порядком проведення конкурсів наукових, науково-технічних та інноваційних проектів, а також при закупівлі унікального наукового обладнання, що не виробляється в Україні.

5. Забезпечити відповідно до Закону України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» оформлення вексельних

розрахунків із сплати ПДВ виконавцями проектів технологічних парків під час митного оформлення устаткування та матеріалів.

6. Підготувати зміни до Закону України «Про інноваційну діяльність» (з метою запровадження механізмів стимулювання інноваційної діяльності, сприяння формуванню нових інноваційних підприємств) та Законів України «Про освіту» та «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу» (в частині надання університетам та академічним науковим установам права на створення малих підприємств та особливих прав на об'єкти інтелектуальної власності, створених за рахунок державного фінансування, щодо їх використання як внески у статутні фонди малих підприємств, створених співробітниками університетів).

7. Вжити додаткових заходів для розвитку інноваційної інфраструктури університетів як основного елементу регіональної інноваційної системи, що забезпечує умови для проведення науково-прикладних досліджень на їх базі, генерує проекти, забезпечує їх фінансову підтримку, має виробничу базу сучасного технологічного обладнання, забезпечує кадрову підготовку спеціалістів шляхом залучення до творчих колективів студентів, магістрів, аспірантів, докторантів, викладачів та співробітників університету і навчання в рамках єдиного науково-інноваційного процесу, реалізує комплекс посередницьких, консультативних і освітніх послуг, здійснює комерціалізацію науково-технічних розробок.

8. Забезпечити створення бази даних інноваційних проектів, що пропонуються вищими навчальними закладами України та академічними науковими установами до впровадження.

9. З метою удосконалення системи підготовки кадрів у сфері інтелектуальної власності, трансферу технологій і інноваційної діяльності:

- запровадити дисципліну «Інноваційний менеджмент» до змісту підготовки магістрів у вищих навчальних закладах технічних напрямів підготовки;

- збільшити обсяг державного замовлення на підготовку у вищих навчальних закладах магістрів за спеціальностями «Інтелектуальна власність», «Управління інноваційною діяльністю» та «Менеджмент інноваційної діяльності»;

– удосконалити науково-методичне забезпечення (підручники, навчальні-посібники, дидактичні матеріали тощо) за спеціальностями «Інтелектуальна власність», «Консолідована інформація», «Управління інноваційною діяльністю» та «Менеджмент інноваційної діяльності»;

– вжити в установленому порядку заходів щодо включення спеціальності «Технологічний менеджмент» до переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра;

– запровадити на базі Державного інституту інтелектуальної власності МОН України курс дистанційного навчання «Технологічний менеджмент: комерціалізація результатів наукової діяльності в науково-дослідних інститутах» для підготовки технологічних брокерів та підвищення кваліфікації фахівців у сфері інтелектуальної власності, трансферу технологій і інноваційної діяльності;

– започаткувати видавництво фахового журналу з питань інтелектуальної власності, трансферу технологій і інноваційної діяльності;

– використовувати сучасні засоби розповсюдження наукової інформації, зокрема портал «НаукаІнформ» (www.naukainform.kpi.ua);

– удосконалити механізм державного замовлення на підготовку державних службовців, до компетенції яких відносяться питання інтелектуальної власності, трансферу технологій і інноваційної діяльності;

– науково-методичній комісії зі специфічних категорій вжити заходів щодо удосконалення галузевих стандартів за спеціальностями «Інтелектуальна власність», «Консолідована інформація» та «Управління інноваційною діяльністю».

10. Розробити систему стимулювання винахідницької та інноваційної діяльності, передбачивши зокрема:

– запровадження механізму фінансової підтримки зарубіжного патентування винаходів;

– розробку і прийняття методичних рекомендацій щодо:

а) визначення розміру винагороди за створення і використання об'єктів права промислової власності (винаходів, корисних моделей, промислових зразків, раціоналізаторських пропозицій, сортів рослин);

б) виявлення та оцінки ноу-хау.

11. Державному комітету статистики України:

– з метою підвищення ефективності діяльності у сфері трансферу технологій запровадити з 2009 р. форму щорічного державного статистичного спостереження 1-Т (технології);

– у статистичному збірнику «Наукова та інноваційна діяльність в Україні» розширити показники-ндикатори, що характеризують вузівську науку, винахідницьку активність та інноваційну діяльність.

12. Включити до проекту Податкового кодексу України запровадження «дослідницького кредиту» у вигляді зменшення нарахованого податку на прибуток суб'єкту господарювання, що здійснює інвестиції у наукові дослідження.

Голова Комітету

В. І. Полохало

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ НАУКИ І ОСВІТИ

*До протоколу № 20
від 03 грудня 2008 року*

РІШЕННЯ ПРО ПІДСУМКИ КРУГЛОГО СТОЛУ «ПРО ВИКЛИКИ ДЛЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ НАУКИ ТА ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВОЇ ФІНАНСОВОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ», проведеного 10 листопада 2008 року

Розглянувши узагальнені пропозиції, висловлені 10 листопада 2008 року під час круглого столу «Про виклики для вітчизняної науки та освіти в контексті світової фінансової та економічної кризи», а також ті, що надійшли на адресу Комітету за наслідками обговорення, Комітет Верховної Ради України з питань науки і освіти вирішив:

1. Рекомендації круглого столу «Про виклики для вітчизняної науки та освіти в контексті світової фінансової та економічної кризи» взяти до відома.

2. Направити Рекомендації круглого столу Президенту України, Кабінету Міністрів України, Міністерству освіти і науки України, Міністерству економіки України, Міністерству фінансів України, Міністерству праці та соціальної політики України, Міністерству охорони здоров'я України, Раді Міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям, Національній академії наук України, галузевим академіям наук України та Центральному профспілковому комітету працівників освіти і науки України, Центральному профспілковому комітету працівників Національної академії наук України для аналізу та використання у практичній діяльності.

3. Вважати за доцільне направити матеріали круглого столу засобом масової інформації з пропозицією їх використовувати у підготовці матеріалів з стратегічних питань розвитку науки, освіти і інноваційної діяльності, оприлюднити їх на Інтернет-сайті Комітету з питань науки і освіти з метою широкого громадського обговорення із зазначених проблем.

4. Контроль за виконанням рішення Комітету покласти на Голову Комітету з питань науки і освіти Полохала В. І.

Голова Комітету

В. І. Полохало

РЕКОМЕНДАЦІЇ
круглого столу
«Про виклики для вітчизняної науки та освіти
в контексті світової фінансової та економічної кризи»,
проведеного 10 листопада 2008 року

Поштовхом для проведення круглого столу «Про виклики для вітчизняної науки та освіти в контексті світової фінансової та економічної кризи» Комітетом Верховної Ради України з питань науки і освіти слугувало прийняття Верховною Радою України та підписання Президентом України Закону України «Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України», а також широкі суспільні дискусії, які торкаються можливих ризиків для України, що виникають під впливом фінансової та економічної кризи.

Сьогодні дуже багато приділяється уваги захисту фінансового та реального секторів, зокрема фінансово-банківського сектору, металургійній промисловості, хімічній та деяких інших.

Учасники круглого столу вважають, що, по-перше, потрібно провести експертизу можливих наслідків для вітчизняної науки та освіти. По-друге, визначити які пріоритети розвитку сфер науки і освіти, посилення їх впливу на мінімізацію втрат, послаблення наслідки цієї кризи.

Світовий досвід свідчить, що під час фінансових, економічних криз експерти, політики та суспільство має консолідуватися навколо того, як зробити, щоб економіка була більш конкурентноспроможною і посилити роль в цьому процесі освіти, науки та інновацій.

Є багато прикладів інших країн таких, як Японія, Фінляндії, які змогли побудувати вдалу, оптимальну стратегію, на основі консолідованого, суспільного розуміння ролі науки і освіти в країні.

Учасники круглого столу зазначають, що на сьогодні ситуація в Україні ще більше загострилась в складних умовах, пов'язаних з викликами фінансової та економічної кризи.

Потребують невідкладного вирішення питання:

1. Запровадження науково обґрунтованого прогнозування розвитку ринку праці в Україні з урахуванням реального стану та тенденцій розвитку економіки. Ліквідація перекосів у формуванні трудових ресурсів держави, їх професійній підготовці.

2. Розширення у 2009 році переліку професій, на які розповсюджується дія Закону України «Про забезпечення молоді, яка отримала вищу або професійно-технічну освіту, першим робочим місцем з наданням дотації роботодавцю» та суттєве збільшення у проекті Закону про Державний бюджет на 2009 рік обсягів фінансування на ці потреби.

3. Концентрація фінансового, людського, адміністративного ресурсу на розвиток внутрішнього ринку (металургія, сільське господарство, будівництво тощо), здійснення експорту електроенергії та інтенсифікація видобутку нафти та газу.

4. Державна підтримка виконання Постанови Кабінету Міністрів України № 369 від 04.07.1992 року «Про сприяння розвитку молодіжно-житлового будівництва».

В галузі «Наука»:

1. Підвищення ролі науки у вирішенні і реалізації основних напрямів розвитку держави та подолання наслідків фінансово-економічної кризи.

2. Прийняття рішення на рівні Уряду України щодо постійного, починаючи з 2009 року збільшення бюджетного фінансування науки замовлення та програмного цільового фінансування науки, насамперед за рахунок випереджаючого зростання програмно-цільового фінансування, та доведення його протягом п'яти років до рівня 1,7 % ВВП.

3. Формування державного замовлення на 2009 рік та перегляд і скорочення кількості цільових програм з метою подальшої концентрації фінансових та матеріально-технічних ресурсів науки на вирішальних напрямках інноваційного розвитку та подоланні кризи.

5. Створення нових робочих місць шляхом ефективного стимулювання інноваційної політики, а саме — через державну підтримку технологічних парків.

6. Надання науковим установам права самостійно визначати напрямки використання коштів спеціального фонду.

7. Запровадження «дослідницького кредиту» у вигляді зменшення нарахованого податку на прибуток суб'єкту господарювання, який робить інвестиції в наукові дослідження.

8. Скасування тендерної процедури при закупівлі науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, що пройшли конкурсний відбір згідно з порядком проведення конкурсів наукових проектів, а також унікального наукового обладнання, що не виробляється в Україні.

В галузі «Освіта»:

1. Недопущення під час формування Державного бюджету на 2009 рік зменшення фінансування системи освіти порівняно з поточним роком.

2. Розгляд питання щодо скасування постанови Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2008 р. № 939, як такої, що звужує права працівників бюджетної сфери та рівень оплати праці:

- запровадження у повному обсязі законодавчо визначених гарантій педагогічним, науково-педагогічним працівникам щодо розмірів середніх посадових окладів на рівні середньої (подвійної) заробітної плати працівників промисловості та встановлення доплат спеціалістам освіти до рівня середньої заробітної плати у галузях економіки;

- встановлення пенсійного забезпечення педагогічних працівників на рівні 80–90 відсотків заробітної плати;

- підвищення рівня стипендіального забезпечення відповідно до мінімальних державних стандартів;

- надання педагогічним працівникам сільської місцевості та селищ міського типу і пенсіонерам з їх числа права на безоплатне користування житлом з опаленням та освітленням.

4. Вивчення стану здоров'я учнів і студентів, дотримання санітарно-епідеміологічних вимог, у тому числі тривалості навчального процесу, запровадження нових ефективних засобів збереження здоров'я дітей, застосування нових (рухливих) методик навчання, які б виключали розвиток хвороб, пов'язаних із перевантаженням, безкінечним сидінням, психічними травмами, неякісним харчуванням і т. п.; запровадження в усіх навчальних закладах обов'язкового ефективного харчування дітей.

5. Державна підтримка нових типів шкіл — типу школа – родина.

6. Внесення змін та доповнень до діючого законодавства, за якими підприємці мали б право відраховувати на підготовку кадрів, підтримку навчальних закладів, оновлення матеріально-технічної бази не менше 3–5 відсотків своїх доходів.

7. Введення освітнього податку, наприклад, на спирт, на тютюн і так далі, (можливо — один відсоток з обороту), який буде спрямовуватись на поповнення обігових коштів.

В тому числі в загальній середній освіті:

1. Запровадження мораторію на закриття загальноосвітніх навчальних закладів, зокрема в сільській місцевості. Ініціювання внесення змін

та доповнень до чинного законодавства про освіту щодо зменшення мінімальної наповнюваності класів у сільській місцевості до трьох дітей, запровадження поділу класів на групи при вивченні окремих предметів за наявності в класі 16 учнів.

2. Забезпечення запровадження у загальноосвітніх навчальних закладах профільного навчання. Створення на базі школи ліцеїв, із забезпечення викладання базових предметів та спецкурсів.

3. Поліпшення природничо-математичної освіти в школах та в університетах. Підвищення розміру стипендії студентам, які навчаються на таких факультетах.

4. Внесення зміни до розділу 14 Бюджетного кодексу України щодо фінансування позашкільної освіти за рахунок видатків, які враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів.

5. Продовження приведення мережі дошкільних навчальних закладів відповідність до потреб населення, а також будівництво нових та відновлення діяльності раніше закритих. Уживати заходів щодо недопущення випадків їх закриття або перепрофілювання без згоди громадян, а також надання приміщень дошкільних навчальних закладів в оренду або використання не за призначенням. Збільшити охоплення дошкільною освітою до 75 % дітей дошкільного віку, як це передбачено Програмою діяльності Уряду України «Український прорив: для людей, а не для політиків».

6. Забезпечення гарячим харчуванням учнів 1–8 класів загальноосвітніх навчальних закладів за рахунок бюджетних коштів.

7. Завершення оснащення спеціальним обладнанням навчальних закладів для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку.

В тому числі у професійно-технічній освіті:

1. Наукове опрацювання, оновлення та затвердження в установленому порядку в новій редакції Концепції розвитку професійно-технічної освіти та Закону України «Про професійно-технічну освіту».

2. Визначення та наукове обґрунтування напрямів нової стратегії (програми) розвитку професійно-технічної освіти, реалізації на кризовий період (2009–2010 роки) та найближчі 5–10 років.

3. Створення чіткого механізму взаємодії центральних та регіональних органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій, нав-

чальних закладів при формуванні державного замовлення на підготовку робітничих кадрів з метою недопущення необґрунтованих витрат на підготовку незатребуваних ринком кваліфікованих робітників та збільшення кількості безробітних на ринку праці.

4. Визначення концептуальних засад розбудови нових економічних засад професійно-технічної освіти та запровадження сучасної методики розрахунку вартості підготовки кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах з урахуванням складності, наукоємності та матеріалоемності професій, розроблення дієвого механізму багатоканального, різнорівневого фінансування професійно-технічних навчальних закладів та стимулювання навчальних закладів до залучення позабюджетних коштів, нарощування обсягів навчально-виробничої діяльності.

5. Створення правових та економічних засад стимулювання роботодавців і інвесторів до участі у розвитку закладів профтехосвіти та відновленні трудових ресурсів держави, що має базуватись на взаємному інтересі та відповідальності.

6. Модернізація навчальної матеріально-технічної бази закладів професійно-технічної освіти, впровадження в навчальний процес нової техніки, обладнання, інструментів і матеріалів.

7. Прискорення розробки та впровадження державних стандартів професійно-технічної освіти з конкретних професій згідно з вимогами роботодавців, замовників робочих кадрів.

8. Прискорення темпів та збільшення обсягів видання навчальної літератури.

9. Призупинення процесу децентралізації системи управління професійно-технічною освітою в Україні, збереження фінансування професійно-технічних навчальних закладів з державного бюджету.

10. Зарахування 100 % надходжень коштів від сплати за оренду вільних приміщень до спеціального фонду професійно-технічних навчальних закладів, а не 50 %, як передбачено п. 31 ст. 2 та п. 15 ст. 6 проекту Закону про Державний бюджет України на 2009 рік, з подальшим використанням коштів на забезпечення життєдіяльності навчальних закладів.

11. Надання професійно-технічним навчальним закладам права оперативно спрямовувати власні кошти зі спеціального фонду на організацію та забезпечення професійного навчання учнів, оновлення навчальної

матеріальної бази без обмежень, що передбачаються ст. 57 проекту Закону про Державний бюджет України на 2009 рік.

12. Відновлення норми щодо звільнення професійно-технічних навчальних закладів державної та комунальної форми власності, які фінансуються з відповідних бюджетів, від сплати податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів стосовно транспортних засобів, які використовуються для навчання.

13. Включення у 2009 році професійно-технічних навчальних закладів сільськогосподарського профілю, які мають навчальні господарства, до переліку сільськогосподарських підприємств, що мають право на дотації з державного бюджету на підтримку виробництва продукції рослинництва.

14. Зняття обмеження для підприємств стосовно включення до валових витрат у розмірі до 3 відсотків фонду оплати праці звітного періоду таких витрат, що спрямовані на професійну підготовку, навчання, перепідготовку, підвищення кваліфікації робітників у професійно-технічних навчальних закладах.

15. Прискорення розробки та затвердження Кабінетом Міністрів України Положення про працевлаштування випускників професійно-технічних навчальних закладів, що навчалися за державним замовленням.

В тому числі у вищій освіті:

1. Підвищення конкурентоспроможності університетів шляхом їх укрупнення. Надання таким університетам більшого ступеня автономності, в тому числі фінансової, надавши можливість самостійно розпоряджатися заробленими коштами й відкривати рахунки в банківських установах.

2. Здійснення підтримки університетської науки з метою прискорення виходу країни з фінансово-економічної кризи. З цією метою усунення на законодавчому рівні різниці в оплаті праці між науково-педагогічними і науковими кадрами вищих навчальних закладів та наукових установ, а також різниці в оплаті праці науковців вищих навчальних закладів та Національної академії наук України.

3. Підвищення контролю за варіативною частиною навчальних планів та програм.

4. Надання вищим навчальним закладам більшої фінансової самостійності та незалежності.

5. Підвищення рівня економіко-правової підготовки фахівців різних напрямів та спеціальностей.

6. Запровадити процедуру формування проекту державного замовлення на фахівців різних напрямів та спеціальностей у залежності від вимог ринку праці.

7. Збереження норми у Законі України «Про вищу освіту», яка стосується права вищого навчального закладу розпоряджатися коштами, заробленими шляхом надання платних освітніх, наукових та інших послуг відповідно до чинного законодавства. Це дасть можливість вищим навчальним закладам самостійно і оперативно розпоряджатися власними коштами, сприятиме поліпшенню їх діяльності, ефективному розвитку й підвищенню якості освіти.

Голова Комітету

В. І. Полохало

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ НАУКИ І ОСВІТИ

*до протоколу № 28
від 19.05.2009 р.*

Р І Ш Е Н Н Я

**Про хід виконання рішення Комітету Верховної Ради України
з питань науки і освіти від 16 квітня 2008 року
«Про стан державного регулювання і управління у сфері розвитку,
правової охорони і захисту інтелектуальної власності
та інноваційної діяльності в Україні»**

Комітет Верховної Ради України з питань науки і освіти в и р і ш и в:

1. Інформацію «Про виконання рішення Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти від 16 квітня 2008 р. «Про стан державного регулювання і управління у сфері розвитку, правової охорони і захисту інтелектуальної власності та інноваційної діяльності в Україні» взяти до відома.

2. Враховуючи, що частина заходів залишилась не виконаною, продовжити термін контролю за виконанням рішення до 1 вересня 2009 р.

3. Рішення Комітету направити Кабінету Міністрів України для інформації та реагування.

4. Контроль за виконанням рішення Комітету покласти на заступника голови Комітету Давимуку С. А., голів підкомітетів з питань інтелектуальної власності та інноваційної діяльності Жванію Д. В., з питань науки Зубця М. В.

Голова Комітету

В. І. Полохало

РЕКОМЕНДАЦІЇ
слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань науки і освіти
«Ефективність застосування законодавства України
у сфері авторського права і суміжних прав»
проведених 3 липня 2009 року

З часу проведення комітетських слухань «Ефективність застосування законодавства України у сфері авторського права і суміжних прав» (3 вересня 2008 р.) відбувся ряд подій, були ухвалені певні рішення: пройшло засідання Ради з питань національної безпеки і оборони України з питань інтелектуальної власності (21 листопада 2008 р.), Кабінетом Міністрів України були дані відповідні доручення з цих питань, органами виконавчої влади прийняті нові документи тощо.

Враховуючи соціально-економічну значимість індустрій, що базуються на авторському праві і суміжних правах (хоча їх внесок у ВВП України складає лише 2,85 %), існуючі проблеми та високий рівень контрафакції і піратства у цій сфері, Комітет з питань науки і освіти вирішив ще раз повернутись до розгляду цих питань.

Учасники слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань науки і освіти, що відбулися 3 вересня 2008 р., відзначали, що діяльність державних органів у сфері авторського права і суміжних прав в Україні є неефективною, перешкоджає формуванню цивілізованого ринку інтелектуальної власності. Законодавство України з питань охорони авторського права і суміжних прав, не приведено у відповідність до Цивільного кодексу та законодавства ЄС.

На жаль не введено в дію Указом Президента України рішення Ради з питань національної безпеки і оборони України від 21 листопада 2008 р. «Про право і захист інтелектуальної власності та посилення її ролі у формуванні національного багатства».

Відсутність контролю з боку органів державної виконавчої влади щодо збору, розподілу та виплати авторської винагороди, своєчасних змін до законодавства призвели до негативних наслідків стосовно збору,

розподілу та виплати авторської винагороди. Не збирається винагорода за репрографічне відтворення творів літератури та образотворчих, фотографічних творів, за право слідування; не сплачуються в належному обсязі авторська винагорода за використання мелодій у мобільних телефонах (рінгтонів), відрахування підприємствами, що випускають або імпортують чисті лазерні носії тощо. Не здійснюється виплата винагороди авторам, виконавцям, виробникам фонограм державними телерадіокомпаніями та іншими державними підприємствами і організаціями.

Законодавче забезпечення у сфері авторського права і суміжних прав. З урахуванням існуючих проблем у сфері авторського права і суміжних прав, діяльності організацій колективного управління правами, прогалин у чинному законодавстві, народними депутатами України та органами виконавчої влади було підготовлено і внесено до Верховної Ради України ряд законопроектів. На засіданні Комітету з питань науки і освіти розглянуто і рекомендовано Верховній Раді України розглянути у першому читанні і прийняти за основу такі законопроекти: про колективне управління правами на твори, виконання, фонограми, відеограми (реєстр. № 2451 від 17.05.2008 р., н. д. С. Давимука, Я. Кендзьор), про внесення змін до деяких законів України щодо авторського права і суміжних прав (реєстр. № 4073 від 17.02.2009 р., н. д. Д. Табачник), про авторське право і суміжні права (реєстр. № 4451 від 08.05.2009 р., н. д. О. Доній), про внесення змін до статті 10 Закону України «Про авторське право і суміжні права» (щодо творів, які не є об'єктами авторського права) (реєстр. № 3411 від 26.11.2008 р., н. д. Ю. Ключковський), про доповнення статті 5 Закону України «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних» (реєстр. № 3574 від 29.12.2008р. КМУ).

Рішення щодо проекту закону про внесення змін до деяких законів України для посилення охорони авторського й суміжних прав (реєстр. № 3503 від 18.12.2008 р., н. д. С. Курпіль. О. Голуб, Н. Шуфріч) не було прийнято: рекомендовано розглянути законопроект на одному з чергових засідань Комітету.

Проект закону про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних» (реєстр. № 4296

від 01.04.2009 р., н. д. Д.Табачник, І. Шаров) рекомендовано відхилити. На думку Державної служби боротьби з економічною злочинністю МВС України, Служби безпеки України його прийняття призведе до повної тінізації вказаного сегменту ринку та застосування санкцій до України з боку міжнародних інституцій.

Урядовий законопроект про внесення змін до Закону України «Про авторське право і суміжні права» до Верховної Ради України не надійшов.

Не виконано доручення Прем'єр-міністра України від 17.10.2008 р. № 48224/2/1-08 про внесення змін до адміністративного і кримінального законодавства стосовно посилення контролюючих функцій правоохоронних органів щодо дотримання законодавства у сфері публічного використання музичних творів.

Піратство у сфері авторського права і суміжних прав. За даними щорічного глобального дослідження піратства у галузі програмного забезпечення, яке було оприлюднене Асоціацією виробників програмного забезпечення (BSA), Україна залишається серед країн з найвищим рівнем комп'ютерного піратства у світі, поряд із такими державами, як Зімбабве, Венесуела, Іран тощо. Рівень використання неліцензійного програмного забезпечення в Україні у 2008 р. зріс і становив 84 %, що є одним із найвищих у Європі, а втрати національної економіки від комп'ютерного піратства склали 534 млн. доларів США на рік. При цьому в половині із 110 країн світу, де проводилось дослідження, рівень піратства знизився, і лише в 15 % – виріс.

Незважаючи на Рекомендації парламентських слухань від 27 червня 2007р. та рішення Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти від 16 квітня 2008р., МОН України не здійснюється аналіз рівня піратства щодо використання різних об'єктів права інтелектуальної власності в Україні, відсутня методика його оцінки.

Проведений Міністерством внутрішніх справ України аналіз криміногенної ситуації свідчить про появу нових форм злочинів у сфері інтелектуальної власності. Широкого поширення набули факти кіберсквотингу, незаконного розповсюдження творів у мережі Інтернет, а також їх незаконне публічне сповіщення, ретрансляція та публічне виконання, публічна демонстрація у громадських місцях, закладах торгівлі, харчування тощо. Актуальною залишається проблема піратства в аудіовізуальній

сфері. Так, з початку 2009 р. кількість фактів камкордінгу (незаконного запису кінофільмів під час перегляду в залі для глядачів за допомогою відеокамери) в порівнянні з аналогічним періодом 2008 р. збільшилась у двічі. Подальшим розповсюдженням зроблених в кінотеатрах піратських копій фільмів завдаються суттєві збитки компаніям кіноіндустрії.

Піратство на ринку розповсюдження примірників творів, фонограм, відеограм, частково є також наслідком відсутності можливості для авторів або інших суб'єктів авторського права і суміжних прав чи їх представників отримати інформацію про видачу контрольних марок для маркування примірників такої продукції суб'єктам господарювання, які займаються її розповсюдженням, що, в свою чергу, дозволяє в окремих випадках «легалізувати» піратство. Тому вкрай важливим є прийняття Верховною Радою України законодавчих змін, що стосуються залучення суб'єктів авторського права і суміжних прав чи належних представників та ліцензіатів до системи видачі контрольних марок. Насамперед, потребує змін передбачений Законом України «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних» механізм обов'язкового маркування голографічними контрольними марками аудіо-, відеокасет і компакт-дисків перед їх випуском у товарний обіг.

Однією з причин високого рівня піратства в Україні є неефективне застосування покарань, передбачених чинним законодавством, за вчинення правопорушень у сфері інтелектуальної власності.

Вивчення результатів судового розгляду кримінальних справ та адміністративних протоколів свідчить про суспільну небезпеку цих порушень і застосування судами неадекватних завданям матеріальним збиткам покарань. Так, середній розмір штрафів, які застосовуються судами за вчинення адміністративних правопорушень у цій сфері складає лише 230 грн., хоча санкціями відповідних статей Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачені штрафи до 3,4 тис. грн. Середній розмір штрафів, які застосовуються у вигляді покарання за вчинення злочинів, пов'язаних з незаконним обігом компакт-дисків, складає 6300 грн., хоча законодавчо передбачені штрафи у розмірі від 3,4 до 85 тис. грн. Таким чином, склалася ситуація, коли розміри штрафних санкцій, що застосовуються судами, є неадекватними розмірам завданих матеріальних збитків та не виконують функцію покарання.

Постійно зростає кількість осіб, притягнутих до адміністративної відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності. Якщо у 2002 році до адміністративної відповідальності за вчинення таких правопорушень було притягнуто лише 903 особи, у 2003 році — 817 осіб, у 2004 році — понад 1,4 тис. осіб, у 2005 — понад 2,6 тис. осіб, у 2006 — понад 3,5 тис. осіб, то у 2007 році — понад 5,6 тис. осіб, у 2008 — 4,7 тис. осіб.

Залишається недосконалою процедура вилучення у правопорушників контрафактної та фальсифікованої продукції. Згідно з Законом України «Про міліцію» працівники міліції мають право вилучати зазначену продукцію лише після отримання відповідного дозволу суду, що не дає можливості оперативно реагувати на виявлені факти виробництва та розповсюдження підробок.

Вищезазначене свідчить про недостатню координацію дій з боку правоохоронних і контролюючих органів у сфері захисту прав інтелектуальної власності — Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Генеральної прокуратури України, Державної податкової адміністрації України, Антимонопольного комітету України, Державної митної служби України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства культури і туризму України.

У зв'язку з цим потребує вдосконалення система взаємодії правоохоронних і контролюючих органів, що була започаткована Спільним наказом органів центральної виконавчої влади від 21.05.2003 р. № 310/527/193/240/7/1/2–103 вих./271/62/343 щодо Програми скоординованих дій правоохоронних і контролюючих органів у сфері забезпечення захисту прав інтелектуальної власності.

Проблеми охорони та використання програмного забезпечення. За даними Держкомстату України, у 2007 р. офіційний експорт програмного забезпечення складав лише 4,7 тис. дол. США (0,1 %) від загального обсягу доходів, отриманих за розробку програмного забезпечення. За експертними оцінками, Україна надає іноземним суб'єктам господарювання послуги з розроблення програмного забезпечення на суму від 38,5 до 200 млн. дол. США. При цьому не враховані доходи від розробки комп'ютерних ігор, які оцінюються в 48 млн. дол. США і переважно знаходяться в тіні. Таким чином, з урахуванням «тіньової складової» загальний обсяг українського сегменту ринку, пов'язаного з розробкою

програмного забезпечення, оцінюється в 2,6–3,5 млрд. грн. Тобто, приблизно третина ринку з розроблення програмного забезпечення знаходиться в тіні.

Аналіз викритих протягом 2002–2008 року злочинів свідчить, що серед 1798 виявлених злочинів 52 % складають злочини, пов'язані з незаконним використанням комп'ютерного програмного забезпечення.

В Україні юридичними та фізичними особами використовується близько 6,5 млн. комп'ютерів, тільки в центральних органах виконавчої влади використовується близько 14 тис. сучасних персональних комп'ютерів та близько 6,3 тис. серверів, більшість з яких була закуплена з ліцензійним програмним забезпеченням. За даними узагальненої органи виконавчої влади інформації, в результаті заходів з легалізації програмного забезпечення частка ліцензійних примірників операційних систем персональних комп'ютерів і локальних мереж, що використовуються органами виконавчої влади досягла рівня 50,9 % (51,3 % центральні та 47,7 % місцеві органи виконавчої влади) та 38,6 % (38,0 % центральні та 51,7 % місцеві органи виконавчої влади) відповідно.

Комп'ютерне піратство, як правило, набуває форми незаконного відтворення та розповсюдження комп'ютерних програм на носіях інформації (компакт-дискках); незаконної інсталяції програмного забезпечення на комп'ютерну техніку, яка в подальшому реалізується у торговельній мережі; використання неліцензійного комп'ютерного програмного забезпечення при здійсненні господарської діяльності – у бухгалтерському обліку, виробничій діяльності, при наданні комп'ютерних послуг населенню.

Вивчення ситуації, пов'язаної з розповсюдженням контрафактної продукції в мережі Інтернет, свідчить, що застосування до правопорушників лише кримінальних санкцій не дає можливості оперативно впливати на Інтернет – сайти, що розповсюджують контрафактну продукцію. Найбільш ефективним є застосування до власників відповідних Інтернет-сайтів заходів адміністративного впливу – відключення та блокування сайтів, що розповсюджують контрафактну продукцію від доступу до мережі Інтернет. Однак чинна нормативно-правова база, що регулює суспільні відносини у цій сфері, не дозволяє правоохоронним органам впливати на провайдерів Інтернет-послуг.

Проблеми діяльності організацій колективного управління майновими правами творців. Як відзначалося на парламентських слуханнях

«Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування» (21 березня 2007 р.), недосконалість законодавства, неналежний контроль за його виконанням призводить до суттєвих недоліків у діяльності організацій колективного управління правами (ОКУП) авторів, виконавців, виробників фонограм, що включає, зокрема, збір винагороди без належної звітності користувачів, розподіл та виплату винагороди неналежним особам, запровадження низьких договірних ставок виплати винагороди.

В Україні не створено ефективної системи збору та виплати винагороди авторам, виконавцям, виробникам фонограм, виробникам відеограм, не запроваджено спеціальних форм податкової звітності для ОКУП, що негативно впливає на розвиток ринку авторського права та суміжних прав. Унаслідок недосконалого законодавства та відсутності належного державного контролю мають місце серйозні порушення у діяльності ОКУП.

Рівень збору ОКУП винагороди за використання в країні творів, виконань, фонограм, відеограм є показником тіньового використання об'єктів авторського права і суміжних прав, свідомого ігнорування ефірними телекомпаніями та провайдерами телекомунікаційних послуг (кабельними телекомпаніями) вимог законодавства у сфері авторського права і суміжних прав. В Україні у 2008 р. було зібрано лише 32 млн. грн. (близько 3,2 млн. євро) винагороди, що на 19 %, більше ніж у 2007 р. Водночас в країнах, які в один період з Україною прийняли оновлене законодавство з авторського права, тільки у сфері музики збирали: Польща – 67 млн. євро (населення 38,1 млн.), Угорщина – 38 (населення 10,1 млн.), Чехія – 27 (населення 10,3 млн.), Словаччина – 24 (населення 5,4 млн.), Литва – 3,7 (населення 3,4 млн.), Латвія – 2,5 млн. євро (населення 2,3 млн.). Таким чином, в Україні збирається винагороди менше, ніж у Литві з населенням 3,4 млн. За оцінкою фахівців, в Україні збори сплачують лише 7 % користувачів.

Закон України «Про авторське право і суміжні права» чітко не регулює питання здійснення контролю за діяльністю ОКУП, порядок їх створення та ліквідації, критерії постановки організацій на облік та визначення уповноважених організацій, принципи фінансування, організаційно-правові форми їх діяльності. Як наслідок, на сьогодні на облік у Державному департаменті інтелектуальної власності МОН

України взято на облік 11 організацій колективного управління, окремі з яких створено неналежними особами. ОКУП запроваджують різну договірну практику, принципи розподілу коштів, звітності користувачів (платників винагороди), довільно визначають ставки винагороди, що мають сплачувати користувачі об'єктів авторського права і суміжних прав. Це створює штучну конкуренцію, ведення «тарифних війн» між ОКУП, поглиблення конфлікту інтересів між суб'єктами авторського права і суміжних прав.

Попередній аналіз узагальненої інформації стосовно ОКУП, здійснений у травні 2009р. МОН України (на виконання доручення Прем'єр-міністра України від 17.10.2008 р. № 48224/2/1-08) щодо сум зібраної, перерахованої та нерозподіленої винагороди за 2004–2008 рр. свідчить, що суми нерозподіленої винагороди з року в рік зростають (ріст у 3,8 рази). До цього часу не вирішено питання щодо розподілу зібраної винагороди ДП УААСП за «чисті носії» протягом 2005–2007 років.

Крім того, не укладаються належні договори між організаціями колективного управління та уповноваженими організаціями згідно із Законом України «Про авторське право і суміжні права», а в разі укладання таких договорів, відсутнє належне виконання їх умов. Слід зазначити, що значна кількість телерадіоорганізацій, в тому числі державних та кабельних операторів і провайдерів телекомунікаційних послуг, відмовляється визнавати інститут колективного управління правами та виконувати покладені на них чинним законодавством зобов'язання щодо сплати винагороди за використання об'єктів авторського права і суміжних прав. Неузгодженість дій та недобросовісна конкуренція між організаціями колективного управління сприяє невиконанню користувачами чинного законодавства України у сфері авторського права і суміжних прав в частині виплати винагороди.

Причини негативного стану справ у низькій виконавчій дисципліні, відсутності належного контролю з боку органів виконавчої влади, правоохоронних та контролюючих органів.

Водночас, Кабінетом Міністрів України внесені зміни до Постанови від 18.01.2003 р. № 71, що стосуються процедури нарахування і виплати винагороди за використання опублікованих з комерційною метою фонограм, відеограм та зафіксованих у них виконань (Постанова Кабінету Міністрів України від 02.04.2009 № 450).

Судовий захист авторського права і суміжних прав. В Україні склалася певна судова практика щодо розгляду справ за ст. 51–2 Кодексу України про адміністративні правопорушення, ст. 176 Кримінального кодексу України та Кодексу адміністративного судочинства України. Проте аналіз судових рішень, прийнятих у справах про порушення авторських прав, у тому числі порушень з боку ОКУП, свідчить про різні підходи судів щодо застосування матеріальних і процесуальних норм при їх розгляді, що призводить до прийняття неправосудних рішень і формування неправильної судової практики.

Вивчення судової практики господарських судів свідчить про те, що зберігається усталена тенденція до збільшення кількості справ зі спорів, пов'язаних із захистом авторського права і суміжних прав. З 2007 р. такі справи складають 48,1 % від загальної кількості справ, пов'язаних із захистом прав на об'єкти інтелектуальної власності. У 2008 р. кількість справ зі спорів про авторське право і суміжні права, розглянутих місцевими господарськими судами, збільшилась на 9,4 % у порівнянні з попереднім роком.

На початку 2006 р. Верховний Суд України провів узагальнення застосування судами законодавства у справах про адміністративні правопорушення у сфері інтелектуальної власності. Однак, результати розгляду судами відповідних кримінальних справ досі не узагальнені. Засобом вирішення цієї проблеми було б прийняття відповідної Постанови Пленуму Верховного Суду України про практику розгляду судами законодавства про кримінальну відповідальність за порушення авторського права і суміжних прав із рекомендаціями вищої судової інстанції щодо проблемних питань.

Таким чином, аналіз негативних явищ у сфері правової охорони та захисту авторського права і суміжних прав свідчить про необхідність узгоджених, системних заходів з боку органів державної влади на всіх рівнях.

З метою підвищення ефективності застосування законодавства України у сфері авторського права і суміжних прав, створення дієвої системи охорони та захисту майнових прав творців-авторів, виконавців, виробників фонограм, відеограм, учасники слухань рекомендують:

1. Верховній Раді України:

1.1. Розглянути внесені народними депутатами України проекти законів про колективне управління правами на твори, виконання, фонограми, відеограми (реєстр. № . 2451 від 17.05.2008 р., н. д. С. Давимука, Я. Кендзьор), про внесення змін до деяких законів України щодо авторського права і суміжних прав (реєстр. № 4073 від 17.02.2009 р., н. д. Д. Табачник), про авторське право і суміжні права (реєстр. № 4451 від 08.05.2009 р., н. д. О. Доній), про внесення змін до статті 10 Закону України «Про авторське право і суміжні права» (щодо творів, які не є об'єктами авторського права) (реєстр. № 3411 від 26.11.2008 р., н. д. Ю. Ключковський), про доповнення статті 5 Закону України «Пророзповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних» (реєстр. № 3574 від 29.12.2008 р. КМУ).

1.2. Передбачити в бюджетах державних телерадіокомпаній, інших державних підприємств та організацій видатки на виплату винагороди за використання об'єктів авторського права і суміжних прав.

1.3. За результатами слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань науки і освіти «Ефективність застосування законодавства України у сфері авторського права і суміжних прав» Парламентському видавництву видати збірник матеріалів. Рекомендувати Управлінню справами апарату Верховної Ради України в установленому порядку профінансувати витрати, пов'язані з виданням збірника.

2. Кабінету Міністрів України:

2.1 Визначити систему охорони і захисту інтелектуальної власності як один з найважливіших пріоритетів діяльності Уряду.

2.2. З метою налагодження координації роботи міністерств і відомств, Ради Міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій з боротьби з правопорушеннями у сфері авторського права і суміжних прав створити при Кабінеті Міністрів України, Раді Міністрів Автономної Республіки Крим, обласних адміністраціях та міськдержадміністраціях м. Києва та Севастополя координаційні ради з питань інтелектуальної власності за участю представників громадського сектору.

2.3. Передбачити в бюджетах державних телерадіокомпаній, інших державних підприємств і організацій видатки на виплату винагороди за використання об'єктів авторського права і суміжних прав.

2.4. Передбачити видатки на легалізацію комп'ютерних програм у бюджетах органів виконавчої влади при формуванні бюджетів на наступні роки.

2.5. З урахуванням Директиви 2000/31/ЄС Європейського парламенту і Ради від 08.06.2000 р. розробити Закон України «Про надання послуг електронним способом» в якому встановити межі відповідальності постачальників послуг (власників відповідних Інтернет-сайтів), що надаються електронним способом.

2.6. Внести зміни та доповнення до Постанови Кабінету Міністрів України від 18.01.2003 р. № 72 з визначенням мінімальних ставок винагороди, деталізованих за способами використання об'єктів авторського права і суміжних прав, передбачивши неможливість їх зменшення у договірному порядку та запровадження мінімальної фіксованої суми винагороди.

2.7. Передбачити законодавче врегулювання питання посилення адміністративної та кримінальної відповідальності за порушення авторського права і суміжних прав в Україні, зокрема, стосовно відтворення аудіовізуальних творів, публічна демонстрація яких здійснюється в кіно-театрах, інших приміщеннях, призначених для публічної демонстрації.

2.8. Забезпечити з боку правоохоронних та контролюючих органів ефективний контроль за діяльністю суб'єктів господарювання, які у своїй господарській діяльності використовують об'єкти авторського права і суміжних прав, зокрема за наявністю у цих суб'єктів господарювання відповідних договорів з організаціями колективного управління та уповноваженими організаціями колективного управління та виплатою цими суб'єктами відповідної винагороди, а також фіксації відповідних порушень (у тому числі в мережі Інтернет). Вирішити питання щодо посилення контролю дільничними інспекторами МВС України за дотриманням законодавства в сфері авторського права і суміжних прав.

3. Міністерству освіти і науки України:

3.1. Привести Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.05.2003 р. № 311 «Про затвердження Порядку обліку організацій колективного управління та здійснення нагляду за їх діяльністю» до

вимог чинного законодавства, зокрема постановки на облік організацій колективного управління, які створено виключно авторами або іншими суб'єктами авторського права і суміжних прав згідно з частиною 2 статті 47 Закону України «Про авторське право і суміжні права».

3.2. Привести Наказ Міністерства освіти і науки України від 22.12.2008 р. № 1175 «Про затвердження Порядку визначення уповноважених організацій колективного управління, які здійснюватимуть збирання і розподіл винагороди (роялті) за використання опублікованих з комерційною метою фонограм і відеограм, і Змін до Порядку обліку організацій колективного управління та здійснення нагляду за їх діяльністю» до вимог чинного законодавства, зокрема Постанови Кабінету Міністрів України від 02.04.2009 р. № 450 і статті 43 Закону України «Про авторське право і суміжні права» та визначити уповноважені організації колективного управління на визначених законних засадах.

3.3. Привести Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.07.2003 № 503 «Про затвердження Порядку визначення уповноважених організацій колективного управління, які здійснюватимуть збирання і розподіл між суб'єктами авторського права і (або) суміжних прав коштів від відрахувань (відсотків) виробниками та імпортерами обладнання і матеріальних носіїв, із застосуванням яких у домашніх умовах можна здійснити відтворення творів і виконань, зафіксованих у фонограмах і (або) відеограмах» до вимог чинного законодавства, зокрема Постанови Кабінету Міністрів України від 27.06.2003 р. № 992 і статті 42 Закону України «Про авторське право і суміжні права» та визначити уповноважені організації колективного управління на визначених законних засадах.

4. Державному комітету телебачення і радіомовлення України, Національній раді України з питань телебачення і радіомовлення, Міністерству освіти і науки України, Міністерству культури і туризму України, Державній податковій адміністрації України:

4.1. Розробити комплекс заходів щодо врегулювання механізму сплати та визначення розмірів авторської винагороди за використання об'єктів авторського права і суміжних прав телерадіоорганізаціями та провайдером телекомунікаційних послуг.

5. Міністерству культури і туризму України:

5.1. Підготувати пропозиції щодо приведення до вимог чинного законодавства Постанови Кабінету Міністрів України від 28 березня 2001 р. № 294 «Про внесення змін до Положення про державне посвідчення на право розповсюдження і демонстрування фільмів» з урахуванням вимог ст. 15, ч. 2 ст. 17, ст. 32, ст. 47 Закону України «Про авторське право і суміжні права» та інтересів бюджету щодо отримання податку з винагороди авторів або інших суб'єктів авторського права і суміжних прав.

6. Державному комітету статистики України:

6.1. Для реалізації вимог ч. 5 ст. 15, ч. 2 ст. 17, ч. 4 ст. 47 Закону України «Про авторське право і суміжні права» та Постанов Кабінету Міністрів України від 18.01.2003 р. № 72, від 02.04.2009 р. № 450 розробити первинні документи статистичної звітності для обліку об'єктів авторського права і (або) суміжних прав та запровадити відповідну статистичну звітність щодо використання таких об'єктів установами, організаціями та підприємствами.

7. Державному комітету інформатизації України, Міністерству освіти і науки України, Міністерству економіки України:

7.1. З метою виведення з тіньового сегменту ринку з розробки програмного забезпечення, розробити Державну цільову програму розвитку інформаційних технологій, індустрії програмної продукції України та підтримки розробників програмного забезпечення.

8. Міністерству економіки України, Міністерству освіти і науки України, Міністерству внутрішніх справ України, Державній податковій адміністрації України, Державному комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва, Міністерству юстиції України у частині здійснення своїх повноважень:

8.1. Відповідно до доручення Прем'єр-міністра України від 17.10.2008 р. № 48224/2/1-08 провести ревізію реєстру організацій колективного управління та виключення з нього в установленому порядку тих організацій, що утворені та провадять діяльність з порушенням вимог законодавства у сфері інтелектуальної власності.

8.2. Розробити методичні рекомендації щодо дотримання усіма господарюючими суб'єктами вимог бухгалтерського та податкового обліку, звітності стосовно наявності на балансі об'єктів авторського права і суміжних прав або нарахування, виплати винагороди за використання об'єктів авторського права і суміжних прав.

8.3. Запровадити спеціальні форми податкової звітності для організацій колективного управління, що дозволить державі контролювати своєчасність та повноту сплати до бюджету податку з доходів фізичних осіб або інших належних податків.

8.4. Розробити методичні рекомендації щодо викриття правопорушень, пов'язаних з порушенням авторського права і суміжних прав під час публічного сповіщення, публічного виконання та публічної демонстрації творів, виконань, фонограм, відеограм.

8.5. Відповідно до доручення Прем'єр-міністра України від 17.10.2008 р. № 48224/2/1–08 внести зміни до адміністративного і кримінального законодавства стосовно посилення контролюючих функцій правоохоронних органів щодо дотримання законодавства у сфері інтелектуальної власності.

8.6. Забезпечити контроль за суб'єктами господарювання, які у своїй господарській діяльності використовують твори, виконання, фонограми, відеограми та, за наявності відповідних договорів з ОКУП, виплатою винагороди за використання об'єктів авторського права і суміжних прав.

8.7. Здійснити аналіз сплати суб'єктами господарювання винагороди за використання об'єктів авторського права і суміжних прав відповідно до Постанов Кабінету Міністрів України від 18.01.2003 р. № 72, від 02.04.2009 р. № 450 та розробити на його основі методичні рекомендації (тарифні сітки) на справедливих ринкових умовах.

9. Верховному Суду України:

9.1. Здійснити узагальнення практики розгляду судами цивільних справ щодо захисту авторських і суміжних прав, а також узагальнення практики розгляду судами кримінальних справ про злочини у сфері авторських і суміжних прав, на основі вивченої проблематики надати судам відповідні роз'яснення з зазначених питань.

9.2. Поглибити спеціалізацію судів, віднести до юрисдикції господарських судів усі справи у спорах, пов'язаних із захистом прав на

об'єкти інтелектуальної власності. Систематично надавати судам відповідні роз'яснення з питань захисту авторських та суміжних прав. Постійно підвищувати кваліфікацію суддів у сфері інтелектуальної власності.

10. Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти:

10.1. Створити робочу групу з метою аналізу узгодженості нормативних актів України у сфері авторського права і суміжних прав, підготовки пропозицій щодо його вдосконалення, розробки науково-практичного коментаря до Закону України «Про авторське право і суміжні права».

Голова Комітету

В. І. Полохало